

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

5/2013

Ville Auvinen

30.10.2013

Hög tid för evangelium

Kristen tro och därmed också kristen etik är på fallrepet i vårt land. Finland – med södra Finland i spetsen – håller på att bli, eller har redan blivit, ett efterkristet samhälle. Därför är de kristna värdena främmande, eller rentav anskrämliga, för många. För närvarande tycks den hetaste frågan handla om homosexuella relationer eller det så kallade könsneutrala äktenskapet. (Många talar hellre om jämlikt äktenskap vilket underförstått gör dem, som inte accepterar en sådan syn på äktenskapet, till jämlikhetsmotståndare.) På detta sätt stämplas kristna som intoleranta och som sådana som hatar en viss människogrupp. Röster som kritiserar homosexuella relationer klassas i sin tur som hatiska. Historien upprepar sig – de kristna kallades ju under förföljelserna i Rom för människosläktets fiender.

Diskussionen om enskilda stridsfrågor pågår intensivt, och det finns en risk för att vårt budskap alltmer koncentrerar sig enbart på dessa frågor. Vi låter media diktera diskussionsämnen. Inbillar vi oss, att ju oftare och mer högljutt vi framför vår åsikt, desto sannolikare är det att vår

diskussionspartner inser och medger att vi har rätt. Som om vi kunde åstadkomma något gott genom hjärntvätt. Eller tror vi att vi stärker vår identitet i förhållande till oliktankande, när vi i vår egen grupp gång på gång poängterar hur fel andra grupper tänker.

Men vilket var nu igen vårt uppdrag? Att göra alla folk till Jesu lärjungar. I det andliga kriget får vi inte stanna kvar i skyttegravarna enbart för att försvara våra egna positioner. Gud har sänt oss ut för att erövra hela världen med evangeliet.

Grundproblemet med en efterkristen människa är inte att hon avvisar den kristna etiken, utan att hon inte är en Jesu lärjunge och tror på Honom. Av detta följer att hon heller inte kan förstå en kristlig och biblisk undervisning och etik. Hur kan en icke-troende vän förvandlas till en Jesu lärjunge? Här hjälper debatterande om etiska frågor lika lite som ett hjärntvättsliknande tjat. Men i evangeliet – det glada budskapet om Guds kärlek i Jesus Kristus – finns kraft till pånyttfödelse och till att skapa tro hos den som inte tror.

Tron, som evangeliet ger, åstadkommer i hjärtat en förändring som kommer till synes i tal och gärningar. Den levande tron befäster Guds ord i hjärtat och får synden att se ut som synd och det rätta att se ut som rätt. Framförallt förbinder den av evangeliet framkallade tron en människa vid Kristus, som har lovat att föra de sina till det eviga livet. Visst skall man klart och tydligt och där det behövs föra fram de bibliska ståndpunkterna också i etiska frågor. Men det goda kan bli det

bästas värsta fiende, om budskapet om Jesu kors skymms av debatter om etiska frågor. Därför är det nu hög tid att förkunna evangelium, utan att för den skull glömma bort Guds lag.

Foto: Simikka Ahvenainen

Glatt lutherskt STI

Huset fylldes på höstterminens öppningsdag

Höstterminen i STI öppnades den 11 september, och stämningen var entusiastisk. Den traditionella bokloppmarknaden sålde detta år en mängd besynnerligt bra böcker med lågt pris. Innan dörrarna till seminarierummet, där böckerna var framme, öppnades klockan 15, fanns där en lång kö utanför dörren, och under den följande timmen fick till och med några kommentarserier nya ägare med bara några euro. Ett stort tack till alla, som hade donerat böcker för att stöda STI:s verksamhet. Efter en svettig köpestund fick man dricka kaffe och äta hallonkaka i kafferummet.

I öppningslektionen ledde den nya generalsekreteraren Ville Auvinen sina åhörare till de allra centralaste grunderna av den lutherska tron. Rubriken för lektionen var: "Glatt lutherskt STI", och i slutet av lektionen sammanfattade Auvinen glädje-

ämnen som ansluter sig till den lutherska tron:

"Jag fröjdar mig, eftersom jag inte behöver vara en fånge av mänskliga auktoriteter. Den, som fruktar Gud, behöver inte frukta någon annan eller något annat, säger man. När Gud ord får vara högsta sanningen för mig, behöver jag inte stanna i ovissheten och fråga med Pilatus: 'Vad är sanning?'

Jag fröjdar mig, eftersom jag vet och tror, att jag inte behöver duga för att komma till himmelen. När min Herre och Frälsare redan har gjort allt och skänker mig allt, får jag bara vara tacksam och ta emot.

Jag fröjdar mig, eftersom jag inte behöver stanna i ovissheten, om jag har mött min Frälsare, utan jag vet och tror, att redan i dopet han har gripit in i mitt liv, i sitt ord tilltalar han mitt hjärta och i nattvarden får jag äta och dricka hans lekamen

och blod, för mig utgiven och utgjutet.

Jag fröjder mig, fast jag ser den byråkratiska kyrkan ("laitoskirkko") förfalla, eftersom jag vet, att den riktiga kyrkan är där, var jag får tillsammans med mina bröder och systrar knäfalla i Herrens bord, så att Ordets tjänare – och genom honom själva Ordet – får tjäna mig."

Öppningslektionen inledde samtidigt höstens första lektionsserie i STI, som heter "Glatt lutherskt. Känner du till bekännelseskrifterna?"

Fotos: Taito Heikkilä

Ari Lukkarinen: ”Jag ber om vishet från Gud att undervisa rätt.”

Text: Ville Kettunen

Ari Lukkarinen, 37, studerade till teologie magister åren 1997–2006. Under sin studietid var han en aktiv besökare på STI. Ari har arbetat i finska Evangeliföreningen, Sleys tjänst i norra Finland och efter det ledde hans väg till Kenya som lärare i ett teologiskt seminarium och arbete som präst. Läroåren vid STI har inte gått till spillo i missionsarbetet.

Ari har vuxit upp i ett kristet hem inom den femte väckelsen. Under sina studier blev Sley hans andliga hemvist främst på grund av högmässorna på Heliga Hjärtats kapell och sångerna i den finska Sionsharpan, Siionin kannel.

Ari visste redan innan sina studier om STI bland annat via teologiestuderanden i kompiskretsen. STI var också med och ordna en prepkurs för teologiska fakultetet som ordnades på Bibelinstitutet i Grankulla.

- Redan som gulnäbb visste jag att ta vägen till STI. Jag var en aktiv besökare där. Som gulnäbb deltog jag på exegetiska dagskaffet och senare även på andra föreläsningar. Jag var även med i studentrådet och en treårsperiod i STI:s styrelse som studentrepresentant.

Pastor Lukkarinen utnyttjade STI:s bibliotek och läsesal flitigt under sin studietid. STI:s betydelse var stort för studeranden i den teologiska fakulteten.

Anställda verkade alltid ha tid för studeranden. Fast kafferummet var en plats för många viktiga samtal – och debatter – var det desto viktigare att stilla sig vid Ordet och förenas i förbön inför Herren före kaffestunden.

- Jag har säkert fått mycket av STI. Teologiestuderanden som vill bygga sin lära och sitt liv på Bibeln och den lutherska bekännelsen, behöver stöd.

- Efter att ha spenderat en gång tre månader vid Missourisynodens teologiska seminarium Fort Wayne, måste jag konstatera att i en sådan miljö får man en mycket starkare grund att tjäna i en luthersk församling än i ett finländskt statsuniversitet utan någon konfession.

Guds Ande drog till missionsfältet och beslutet mognade så småningom under studietiden.

- Jag tänkte på missionsarbetet redan när jag åkte på studentutbyte till Italien hösten 2004. Jag tänkte att tiden utom-

Den lutherska församlingen i Mufumbwe, nordöstra Zambia fick sina solpaneler i oktober 2012. I samband hölls också en gudstjänst, där Robert Kaumba var liturg och Ari Lukkarinen predikant. Foto: Jorma Arkkila.

lands var ett sätta att testa mig själv huruvida jag kan klara av en främmande kultur med tanke på missionärskallet.

Som nyutexaminerad teologie magister tjänstgjorde han först i Sleys hemlandsarbete i norra Finland. Ari skulle ha velat tjäna som pastor i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, men han kunde inte med gott samvete delta i en samvigning med kvinnliga präster. Biskopar gjorde inte heller några kompromisser i den frågan.

Dörrarna öppnades på annat håll när det fanns behov av en lärare i teologiska ämnen i Matongo teologiska seminarium i Kenya. Ari genomgick Sleys missionskurs och åkte till Kenya i januari 2009. En månad efteråt kallades Ari till prästämbetet i den evangelisk-lutherska kyrkan i Kenya (ELCK).

Missionärens vardag är vanligt arbete. Lektioner vid Matongo hör till mina arbetsuppgifter. Föreläsningar måste förberedas och rättas till. Därutöver ombeds jag

predika i omkringliggande församlingar och sporadiskt även längre bort. Tid går också åt annat än rent andliga sysslor, vardagliga saker som att betala missionsstationens räkningar.

- Lektionsförberedelserna är kanske det bästa i mitt arbete, då får jag läsa teologi och dela mina fynd med studeranden. Arbetet har ett fint andligt perspektiv, jag får för egen del vara med och utbilda teologiestuderanden för lutherska kyrkan i Kenya och grannländerna.

- Det finns sammanlagt 32 teologiestuderanden i de olika klasserna. Diakonissorna som är elva till antal utgör en klass. De tjänar kyrkan eventuellt i tiotals år framåt och så bär arbetet frukt. Utöver dessa studeranden finns det också samhällsinriktade studeranden på Community development -linjen.

- Afrikanerna verkar i regel känna bra till Bibeln. De kommer ihåg många bibelställen utantill.

Den första finländska undersökningen om Heikki Räisänenens tänkande

– Eskola belyser Räisänenens okända sidor

Teologiska institutets i Finland forskare Timo Eskola har skrivit en omfattande bok om den västerländska bibelforskningens utveckling. De olika riktningarna inom forskningen speglas genom emeritusprofessor Heikki Räisänenens tänkande. En engelskspråkig version har just kommit ut på Brill förlag, och en kortare finsk undersökning "Tulkinnan kahleissa" som är riktad till en bredare allmänhet har också just publicerats. En av Eskolas upptäckter är, att endast ett fåtal människor i Finland tidigare har förstått Räisänenens tänkande.

Forskare Timo Eskola, är inte Räisänen en av vår tids mest kända bibelforskare? Hur kan du då säga att man inte har förstått honom i Finland?

- Min forskning fick ett överraskande resultat. Även om man har diskuterat Räisänenens enskilda texter, är grunderna för hans tänkande ganska obekanta. Jag har t.ex. inte hört någon nämna det att Räisänenens åsikter grundar sig på koranforskning från första början. Räisänen själv har i flera sammanhang sagt, att han kom in på sin idé om tolkningens "ständiga kedja" när han forskade i Koranen. Han jämförde Mohammeds tankar med Paulus brev, och Räisänen anser, att de båda sökte efter nya tolkningar för sina religioner när de mötte kriser i sina sammanhang. Man har i Finland praktiskt taget inte alls diskuterat detta drag i Räisänenens tänkande, fast det för honom utgör grunden för allting.

Vad tänker du att är den viktigaste faktorn i Räisänenens tänkande?

- Räisänen har skapat en sociologisk teori. I sina böcker säger han, att han följer Peter Bergers kunskapssociologi, och bakom Berger finns Weber, som har utvecklat hela sociologin. Weber uppfattade religio-

nen som en viktig funktion för mänskligheten. Också för Räisänen är religionen bara en symbolvärld, som människorna har outsourcat, och som håller ihop samhället och för det vidare. Denna modell är sociologisk. Räisänen påstår, att varje kultur skapar sina egna symboler och att religionen utvecklas från århundrade till århundrade.

Är det inte så, att en sådan här tolkning blandar kultur och religion med varandra?

- Hans tolkning kan kallas kulturalism. Religionen betraktas som en komponent av kulturen. Samtidigt ger detta drag en djupare betydelse för den ovan nämnda "tolkningens kedja". När vetenskapen och filosofin utvecklas, får denna kedja nya länkar, som är märkbart olika jämfört med de tidigare. I själva verket skiljer Räisänen dessa länkar så kraftigt från varandra, att det är lite svårt att tala om en "kedja".

Vad menar du med det, att Räisänen skiljer tolkningens länkar från varandra? Anser Räisänen, att religionens förändringar är sinsemellan motstridiga?

- Det här är egentligen kärnan i Räisänenens tolkningsmodell. Han lånar tanken från

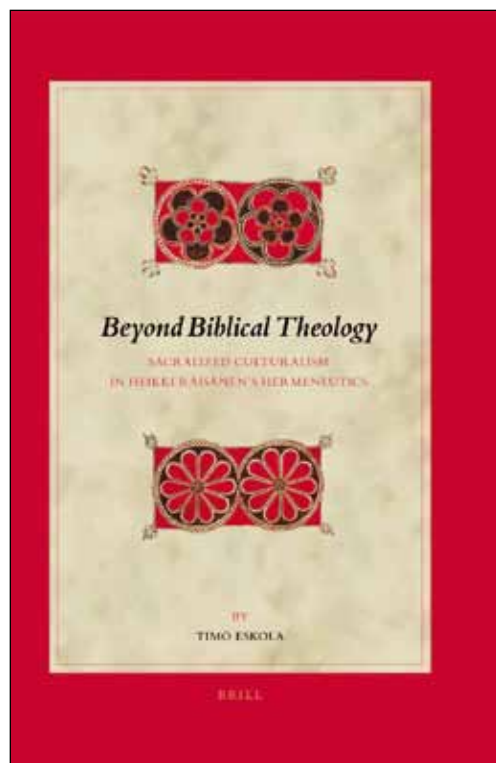
sin företrädare Berger om hur en religion som är under utveckling av sin natur alltid är "heretisk". De använder termen "heretiskt imperativ." Räsänen menar, att nya uppfattningar alltid uppstår genom kriser. Därför är de av nödvändighet alltid i konflikt med tidigare tolkningar. Denna tanke kan man först finna hos Weber. Man tror, att varje tidsperiods kultur skapar en religion, som passar för den. Den moderna religionen har därför mycket litet att göra med den klassiska kristendomen, eftersom dess världsbild och uppfattning om människan har förändrats.

Men de gamla kyrkorna existerar ju fortfarande? De har ju sin tro och bekännelse?

- Räsänen tror inte att religionen innehåller någonting hållbart. Kristendomens grund är enligt Räsänen inte Guds ord utan människornas föränderliga tankar om gudomligheter. Fast det ännu finns kvar gamla kyrkosamfund är de i Räsänens teori närmast museer där man presenterar en föråldrad historia. Den riktiga religionen finns enligt honom i den kultur vi lever i. Räsänen anser att trosbekännelserna är onödiga. I några av sina texter har han t.o.m. sagt att de kan vara farliga för moderna människor, eftersom de begränsar tänkandets frihet.

Vad anser du vara det mest överraskande draget i Räsänens tänkande?

- Troligen är det, att fastän han är berömd som bibelforskare, så forskar och tolkar Räsänen – enligt sina egna ord – egentligen inte i Bibeln. Han riktar däremot in sig på religionshistoria, vilket leder till att religionerna bedöms som en historisk helhet. Bibeln är för Räsänen bara en fas i tolkningens kedja, eller i själva verket en egen kedja, eftersom det t.o.m. inom Bibeln finns olika tolkningar. Han har alltid försökt nå bakom bibeltexterna, till den historia som han anser vara den riktiga.

Vad menar du med det, att han söker efter verkligheten bakom texterna?

- Räsänen är inte så intresserad av vad själva texterna säger. Däremot söker han efter något slags religiös brokighet, som han antar att existerade i verkligheten före texternas tillkomst. Denna verklighet är enligt honom i konflikt med det som egentligen står i texterna. Om man lite vill tillspetsa, så stör t.o.m. Bibeln i viss mån Räsänen i hans religionshistoriska arbete. Den hindrar honom att finna den äkta religiösa brokigheten. Man måste komma ihåg, att för Räsänen representerar Nya testamentet bara förstenad dogmatism, som tvingar den religiösa friheten till en trång formel. Det är ju lite överraskande, att Bibeln enligt Räsänen inte är religiöst intresserant.

STUDERANDE HAR ORDET

Jag kommer från en troende men församlingspassiv familj. Efterskriftskolan blev jag bekant med min lokalförsamling i Lembois där jag fick en stark grund för min tro. Jag kommer alltså från en vanlig församling. Efter mitt första gymnasieår fick jag klart för mig vad jag skulle göra i framtiden: teologin blev mitt stora intresse!

Jag bekantade mig med STI:s hemsidor och några artiklar DÄR redan under högstadiet då en av mina konfirmandlärare hade länkat en artikel därifrån till ungdomsarbetets diskussionsspalt i vår församling. Därigenom visste jag om STI innan mina studier i Helsingfors ens hade börjat. Dit gick jag genast när studierna började.

Under mitt första år besökte jag mestadels lektioner vid mån av möjlighet. De har stärkt min teologiska och kristna identitet och har gett mig många goda byggklossar och hjälpmedel för teologiskt resonemang och sunt kritiskt tänkande. Samtidigt har de förstärkt min uppfattning att det är både möjligt och trovärdigt att utöva bibeltrogen teologi.

Samtidigt kompletterar STI den andliga biten av de teologiska studierna som universitetet lämnar åt sidan. Universitetet ger nämligen inte färdigheter till andligt arbete. Det vill säga med enbart universitetsstudier kommer man inte långt när man hittar sig själv som nyutexaminerad i någon församling med prästkragen på. STI är också en plats där jag har fått en möjlighet att resonera kring mitt eget andliga kall och fått utbildning i praktiskt andligt arbete.

Efter min beväringstid, då jag nu har inlett mitt andra år av studier, har STI:s dagliga andakter, kaffestunder och atmosfär blivit allt viktigare för mig. STI erbjuder många olika slags möjligheter och stöder studerande på många olika sätt.

Efter detta läsår försöker jag fortsätta mina studier vid Åbo Akademi. STI ska bli det som jag mest kommer att sakna från Helsingfors.

Topias Tanskanen, teol. stud.

Läckerbit

ur STI:s arkivs rikedomar

Den mig följer, han skall icke vandra i mörkret, säger Herren (Joh. 8:12). Dessa äro Kristi ord, genom hvilka han manar oss att följa hans lif och hand vandel, om vi vilja vandra rätt upplyste och befriade från all hjertats blindhet. Vår högsta sträfvan vare alltså att betrakta Jesu Kristi heliga lif.

Kristi lära öfverträffar alle de heliges läror, och den som undfår hans ande finner i henne det fördolda manna (Upp. B. 2:17). Vål händer det, att många erfara mycket ringa fröjd, änskönt de idkeligen höra evangelium; sådane hafva icke Kristi ande. Men en hvar, som fullt vill förstå och hafva sin lust i Kristi ord, ombilde hela sitt lif efter honom. (Tomas a Kempis Fyra böcker om Kristi efterföljelse. Övers. Evald Bergman. Stockholm 1879)

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
fornamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank
Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1355 3000 1169 14, NDEAFIHH

Annställda
generalsekr. Ville Auvinen (044 045 6778)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och
läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Mika Tuovinen

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bockgävor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
2020/2013/1760, 7.6.2013–31.12.2014

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

ISSN 2243-075X (Print)
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajsaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

. D022

Itella Green

*Låt gulna varje blad på kvist,
låt falna varje strå;
Guds rika nåd, det vet jag visst,
den skiftar ej ändå.*

Psalm 542:3

Pärmbild: Ville Auvinen